

N:o 88.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående ändrad lydelse af 6 § i förordningen angående försäljning af brännvin den 9 juni 1905; gifven Stockholms slott den 10 februari 1911.

Under åberopande af härvid fogade utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmmed föreslå Riksdagen besluta, att 6 § i förordningen angående försäljning af brännvin den 9 juni 1905 skall från och med dag, som Kungl. Maj:t bestämmer, erhålla följande ändrade lydelse:

6 §.

1. Rättighet — — — utöfvande.
2. Detaljhandel — — — stället.
3. Rättighet — — — förmäles.

4. Apotekare må ej annorledes än som delägare eller styrelseledamot i bolag, som nyss är nämnt, tilldelas rättighet till detaljhandel med brännvin. Sådant må dock å apotek säljas dels för medicinskt ändamål på behörig läkares recept, dels ock, därest det innehåller minst 92 volymprocent alkohol, efter skriftlig rekvisition till föreståndare för självständigt apotek; börande recept och rekvisition kvarlämnas och förvaras å det apotek, från hvilket försäljningen sker.

I afseende å försäljning af sådana läkemedel, som innehålla brännvin, gäller hvad medicinalförfattningarna föreskrifva.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande
utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all
kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Carl Swartz.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållt inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 10
februari 1911.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve TAUBE,
Statsråden: PETERSSON,
HEDERSTIerna,
SWARTZ,
grefve HAMILTON,
MALM,
LINDSTRÖM,
NYLANDER,
VON SYDOW,
VON KRUSENSTIerna.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Swartz, anförde härefter:

Med underdånig skrifvelse den 17 oktober 1910 har medicinalstyrelsen öfverlämnat en af Göteborgs apotekareförening gjord framställning angående ändring i gällande bestämmelser om apoteksinnehafvares rätt till försäljning af brännvin ävensom ett af apotekare-societetens direktion däröfver afgifvet utlåtande.

I nämnda framställning har Göteborgs apotekareförening betonat de afsevärda olägenheter, som vore förknippade med anskaffandet af alkohol till apoteken därigenom att denna vara, föreningen veterligen, ej tillverkades inom landet och ej heller funnes att tillgå å bräunvinsförsäljningsställen, hvartill komme, att droghandlare icke enligt gällande

förordning ägde rätt att försälja nämnda artikel. Föreningen har med anledning därav hemställt, att medicinalstyrelsen måtte vidtaga erforderliga åtgärder för att få nämnda förordning ändrad i så måtto, att apoteksinnehafvare, som tillika vore droghandlare, tilldelades rättighet att till apoteksföreståndare försälja alkohol.

Apotekaresocietetens direktion har i sitt omförmälda utlåtande instämt i denna framställning, men ansett att berörda rättighet borde utsträckas till alla apoteksinnehafvare och omfatta äfven för apoteksbehof afsedd ren sprit — svenska farmakopéns Spiritus concentratus.

Direktionen har vidare anfört, att enligt gällande lagstiftning finge från apotek icke utlämnas alkohol eller sprit utan efter läkares recept och till medicinskt ändamål. Denna bestämmelse lade hitintills inom apotekarkären tolkats så, att detta förbud gällde allenast utlämnanget till allmänheten, men ej afsåge utlämnanget från en apoteksrättnings till en annan, och hade de smärre apoteken sålunda kunnat från de större i mån af behof erhålla det kvantum sprit och alkohol, som de för rörelsens bedrifvande behöft inköpa.

I följd af vissa under senare tiden inträffade händelser hade emellertid nu såväl de större apoteken som droghandlarna funnit sig böra fränträda omnämnda tolkning, och hade härligenom stora svårigheter inträdt för de mindre apoteken. Utskänkungsställena förde nämligen icke ren alkohol och icke heller i allmänhet sprit, som motsvarade farmakopéns fordringar på renhet och styrka. Innchafvarna af de små apoteken kunde därför icke förskaffa sig sitt behof af apoteks-sprit på annat sätt än att på en gång inköpa 250 liter, en kvantitet vida öfverstigande ett, ja kanske flera års behof, och medförande en utgift, som för dem måste vara synnerligen betungande; och då alkohol numera endast kunde förskaffas från utlandet, hade ytterligare svårighet uppstått för de smärre apoteken att förskaffa sig denna för dem i vissa fall nödvändiga vara.

På grund häraf hemställde direktionen om vidtagande af åtgärder till vinnande af den ändring i brännvinsförsäljningsförordningen, att apoteksföreståndare finge utan hinder af förordningens bestämmelser till annan apoteksföreståndare försälja alkohol och för apoteksbehof afsedd ren sprit.

Direktionen har vidare anfört, att det för en del industriidkare och vetenskapsmän vore nödvändigt att vid utöfvandet af deras näring eller vetenskap begagna sig af ren alkohol eller sprit, hållande farmakopéns prof. Då dessa varor icke kunnat erhållas annorledes än på

apoteken, hade den praxis utbildats, att vederbörande förskaffat sig behörigt läkarrecept på sitt behof af bemälta varor och, med företeende af detta, fyllt behovet från närmaste apotek. Som emellertid af vissa af medicinalstyrelsen på senare tiden vidtagna åtgärder syntes framgå, att denna praxis ej vidare kunde tillämpas, och då det syntes vara högst nödvändigt, att ofvannämnda personer kunde erhålla den sprit respektive alkohol, de behöfde för sin näring eller för utöfningen af sin vetenskap, ansäge sig direktionen böra till styrelsens bepröfvande hänskjuta frågan, huruvida icke åtgärder borde vidtagas för att i brännvinsförsäljningsförordningen få inryckt en bestämmelse angående försäljning af alkohol och sprit från apoteken af ungefär enahanda innehåll, som i § 9 i giftstadgan af den 7 december 1906 föreskrifves rörande apoteksföreståndares försäljning af giftigt ämne af första klassen.

För egen del anför medicinalstyrelsen.

Det syntes styrelsen orimligt att antaga, att lagstiftarna vid lagens affattning afsett, att den skulle komma att utgöra ett hinder för utöfning af yrke eller vetenskap. Styrelsen funne sig därför böra i underdånighet hemställa om vederbörande författnings ändring på sådant sätt, att de uppkomna olägenheterna så vidt möjligt afhjälptes. Hvad anginge styrelsens verksamhetsområde vore det af största vikt, att handeln med rent brännvin af de slag, som funnes upptagna i svenska farmakopén, blefve tillåten apoteken emellan, så att de små apoteken, hvilkas ekonomi i allmänhet vore skälig dälig, icke belastades med större kostnader än nödvändigt vore. Medgifvandet till dylik handel kunde dock utan olägenhet inskränkas därhän, att endast föreståndare för själfständiga apotek erhölle rätt att i mindre partier än 250 liter inköpa alkohol och sprit från annan apoteksföreståndare. Äfven den af apotekarsocietetens direktion påyrkade ändringen af ifrågavarande förordning, hvarigenom det skulle blifva möjligt för näringssidkare och vetenskapsmän att inköpa sprit och alkohol från apoteksinrättning, syntes styrelsen önskvärd. De villkor, som föreslagits för sådan försäljning, vore äfven betryggande. Dock ville styrelsen för sin del hemställa, att bestämmelser motsvarande dem, som omförmälades i giftstadgans §§ 9 och 11 angående försäljning af gifter af första klass, skulle vid sådan försäljning tillämpas.

På grund häraf hemställdé medicinalstyrelsen, att Eders Kungl. Maj:t täcktes vidtaga sådan ändring i förordningen angående försäljning af brännvin den 6 juni 1905, att § 6 mom. 4 erhölle följande förändrade lydelse:

Apotekare må ej annorledes än som delägare eller styrelseledamot i bolag, som nyss är nämnt, tilldelas rättighet till detaljhandel med brännvin.

Från apoteksinrättning må dock försäljas:

dels brännvin och sprit för medicinskt ändamål på behörig läkares recept, hvilket bör kvarlämnas och förvaras å apoteket;

dels läkemedel, som innehåller brännvin eller sprit, med iakttagande likvälf af hvad medicinalförfattningarna föreskrifva i afseende på försäljning af sådana läkemedel;

dels ock alkohol samt sprit af minst 86 viktsprocent alkoholhalt; skolande vid försäljning af alkohol eller sprit, då det ej sker för medicinskt ändamål, iaktagas samma bestämmelser, som i nådiga giftstadgan den 7 december 1906 §§ 9 och 11 äro gifna för försäljning eller utlämnande från apotek af giftigtämne af första klassen.

Kontrollstyrelsen, som den 8 november 1910 i detta ärende afgifvit infördraft underdåligt utlåtande, har därvid i sak tillstyrkt bifall till medicinalstyrelsens hemställan i hvad densamma afser rätt för förståndare för självständiga apotek att i mindre partier än 250 liter försälja alkohol och sprit till annan apoteksföreståndare.

Beträffande det af apotekaresocietetens direktion väckta och af medicinalstyrelsen tillstyrkta förslaget om inrymmande af rätt för apoteksföreståndare till försäljning af brännvin för tekniskt och vetenskapligt ändamål har kontrollstyrelsen anfört följande.

Enligt § 36 i förordningen angående villkoren för försäljning af brännvin m. m. den 29 maj 1885, där bestämmelsen i fråga hade samma lydelse, som den på grund af sundhetskollegii underdåliga förslag erhållit i 1866 års förordning i ämnet (§ 27), vore det tillåtet att å apotek sälja brännvin eller sprit för tekniskt behof, då detsamma styrktes medelst intyg af magistratsledamot, kronobetjänt, kommunalstämma eller kommunalnämnds ordförande eller vice ordförande, samt för vetenskapligt ändamål uppå skriftlig rekvisition af känd vetenskapsidkare, och skulle intyg och rekvisition å apoteken kvarhållas och där förvaras.

När sedermera i Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen den 7 mars 1890 angående förändrade bestämmelser i fråga om denaturering af brännvin förslag afgifvits om införande i lagstiftningen af en i vissa afseenden utsträckt rätt till denaturering af brännvin, hade äfven frågan om rätten för apotekare att för tekniska eller vetenskapliga ändamål sälja brännvin eller sprit upptagits. Stadgandet om denna rätt hade då

förförklarats, enär skatterestitution erhållits för denatureradt bräunvin, böra såsom obehöfligt utgå. Så hade äfven blifvit Riksdagens beslut, och hade genom kungörelse den 28 november 1890 angående ändring i, bland annat, § 36 af 1885 års ofvan åberopade förordning föreskrifvits: å apotek må brännvin säljas endast för medicinskt ändamål på behörig läkares recept, hvilket bör å apoteket kvarlänñas och förvaras; och gällle hvad medicinalförfattnignarna föreskrifva i afseende å försäljning af sådana läkemedel, som innehålla bräunvin. Denna bestämmelse vore fortfarande gällande.

I likhet med medicinalstyrelsen ansåge kontrollstyrelsen det vara orimligt, om lagstiftningen skulle hindra näringssidkare och vetenskapsmän att utföva sin näring eller vetenskap, men kontrollstyrelsen ansåge deras behof, hvad beträffade åtkomsten till sprit, vara tillräckligt tillgodosedt genom gällande förordning angående denaturering af bräunvin och hade styrelsen styrkts i denna sin åsikt af den omständigheten, att styrelsen under de 20 år, som förflyttit, sedan förordningen utfärdades, ej afhört några klagomål öfver gällande bestämmelser.

För yrkesidkare vore det medgifvet att vid denaturering använda förutom det allmänna särdeles illaluktande denatureringsmedlet äfven lindrigare dylika medel, särskilt afpassade för olika yrken. För denaturering vid allmänna undervisnings- och sjukvårdsanstalter, museer och laboratorier ägde kontrollstyrelsen meddela särskilda föreskrifter om denatureringsmedlets myckenhet och beskaffenhet, och plägade styrelsen för sådan denaturering föreskrifva en half procent eter. Sprit funnes åtminstone i Stockholm och Göteborg att tillgå på därvarande Göteborgs-systembolags minuthandelsställen till en styrka af respektive 95 och 96 volymprocent, och skulle, därest i annan stad något nämnvärdt behof af stark sprit skulle yppa sig, därvarande bräunvinsförsäljnungsbolag säkerligen tillhandagå vederbörande med anskaffande däraf. I sammanhang härmed erinrade styrelsen därörom, att enligt förordningen den 12 september 1910 om ändrad lydelse af 15 § i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning af bräunvin bräunvinsförsäljnungsbolag hade rättighet att sälja sprit af minst 92 volymprocents styrka till pris, som understeg bolagets i öfrigt bestämda pris för sprit, när försäljningen skedde för tekniska eller likartade ändamål.

Under dessa förhållanden syntes tillräckliga skäl icke vara anförla för bifall till den nu ifrågavarande af apotekaresocietetens direktion föreslagna och af medicinalstyrelsen förordnade ändringen af 6 § 4 mom. i förordningen angående försäljning af bräunvin.

Medicinalstyrelsen hade i sitt förslag till ny lydelse af nämnda

paragraf användt uttrycken »brännvin och sprit» samt »alkohol och sprit», men i båda fallen skulle enbart ordet brännvin kunna användas, emedan enligt brännvinsförsäljningsförordningens 1 § 2 mom. med brännvin afsäges äfven sprit. Likaså borde bestämmelsen om spritens styrka uttryckas i volymprocent, som i öfrigt användes i förordningen. Mot 86 viktsprocent svarade ungefär 90 volymprocent, men då det i förut omnämnda förordning af den 12 september 1910 gjorda medgifvandet afsäge brännvin af minst 92 procent styrka, syntes samma gräns böra för likformighetens skull föreskrifvas i 6 §.

På grund af hvad sålunda anförlts hemställde kontrollstyrelsen, det täcktes Eders Kungl. Maj:t till Riksdagen afgifva förslag om ändring i den af styrelsen förordnade riktning i 6 § 4 mom. af nådiga förordningen angående försäljning af brännvin den 9 juni 1905.

Då jag i allt väsentligt kan ansluta mig till hvad kontrollstyrelsen i anledning af de i ärendet gjorda framställningarna anfört, har jag på grundvalen af kontrollstyrelsens utlåtande låtit utarbeta förslag till ändrad lydelse af nämnda §.

Sedan föredragande departementschefen härefter uppläst förslag till ändrad lydelse af 6 § i gällande förordning angående försäljning af brännvin, hemställde departementschefen, att Kungl. Maj:t täcktes genom nådig proposition föreslä Riksdagen att antaga samma förslag att gälla från och med den dag, Kungl. Maj:t bestämde.

Hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt, däri statsrådets öfriga ledamöter instämde, behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse bilagan litt. vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Gunnar Schumacher.